

Š i f r a k a n d i d a t a :

Državni izpitni center

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

GEOGRAFIJA

==== Izpitna pola 2 ====

Obča geografija – Geografija Slovenije

Torek, 9. junij 2015 / 90 minut

*Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Kandidat dobi ocenjevalni obrazec.
Izpitni poli je priložena barvna priloga.*

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalni obrazec).

Izpitna pola vsebuje 26 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve, ki jih pišete z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom, vpisujete **v izpitno polo** v za to predvideni prostor.

Odgovarjajte v obliki povedi in ne le z besedo ali besedno zvezo. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani (1–16), od tega 3 prazne.

Barvna priloga ima 4 strani (17–20), od tega 1 prazno.

V sivo polje ne pišite.

Prazna stran

OBRNITE LIST.

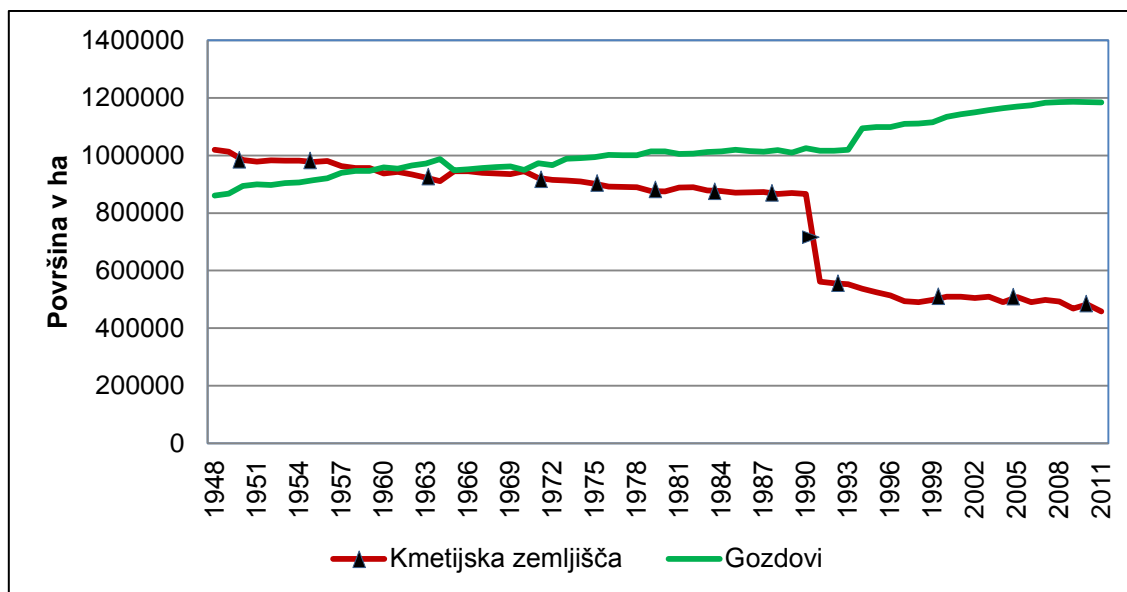
Obča

1. Imenujte sektor gospodarskih dejavnosti, v katerega uvrščamo ribištvo.

_____

(1 točka)

2. Slika 1 prikazuje spreminjanje površin kmetijskih zemljišč in gozdov v Sloveniji med letoma 1948 in 2011. Imenujte en naravni in en družbeni proces, ki sta povzročila prikazane spremembe rabe tal.

Slika 1: Površina kmetijskih zemljišč in gozdov v Sloveniji, 1948–2011

(Prirejeno po: Škafar, J., 2013: Pozidava kmetijskih zemljišč v Mestni občini Murska Sobota, str. 9. Oddelek za geografijo FF UL. Ljubljana)

Naravni proces: _____

Družbeni proces: _____

(2 točki)

3. Napišite zemljiško kategorijo in kmetijsko panogo, ki ju prikazuje slika 1 v barvni prilogi. Imenujte tudi prikazano obliko kmetijstva glede na to, komu je pridelek namenjen.

Zemljiška kategorija: _____

Kmetijska panoga: _____

Oblika kmetijstva: _____

(3 točke)

4. Opišite dva vzroka za nihanje zaslužka pri monokulturnem kmetijstvu.

1 _____

_____

2 _____

_____

(2 točki)

5. Oglejte si sliko 1 v barvni prilogi in napišite naravni proces, ki v sušnem poletju povzroča degradacijo prsti oziroma zmanjšanje njene rodovitnosti. Z opisom vzroka in posledice pojasnite človekov prispevek h kreitvi tega procesa.

Proces: _____

Pojasnitev: _____

_____

_____

(2 točki)

Slovenija 1

6. Iz besedila izpišite dva številčna podatka, ki napačno opisujeta značilnosti slovenskega morja.

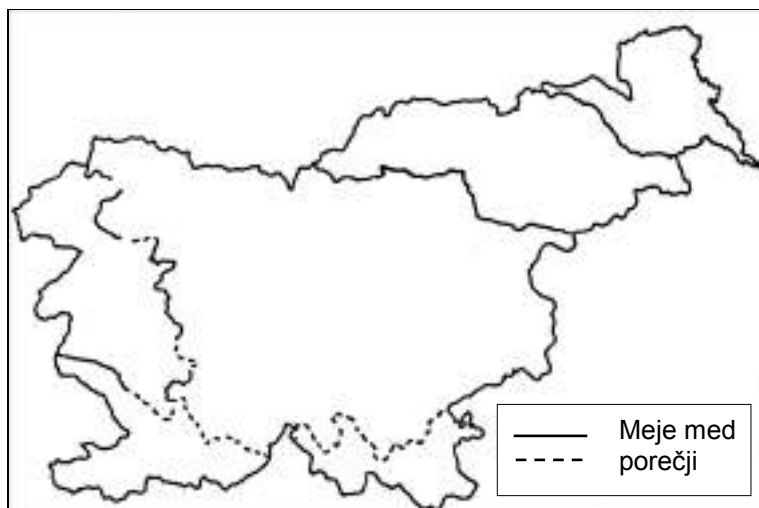
V Sloveniji imamo le okoli 47 km obale, vendar se kljub majhnemu koščku Jadranskega morja uvrščamo med pomorske države. Slovensko morje je plitev del Tržaškega zaliva in dosega globine do 37 m. Slanost morja je nekoliko višja od svetovnega povprečja in znaša okrog 29 ‰. Temperaturna nihanja površinskega sloja morja so čez leto zelo velika, saj se morje poleti ogreje tudi do 26 °C. Razlika med plimo in oseko je pogosto nad 1 m.

Podatek 1: _____

Podatek 2: _____

(2 točki)

7. Slika 2 prikazuje porečja večjih slovenskih rek. Imenujte reko z največjim in reko z najmanjšim porečjem.

Slika 2

(Prirejeno po: Hočevar, M., in drugi, 2006: Geografija, Zbirka maturitetnih nalog, str. 236. Državni izpitni center. Ljubljana)

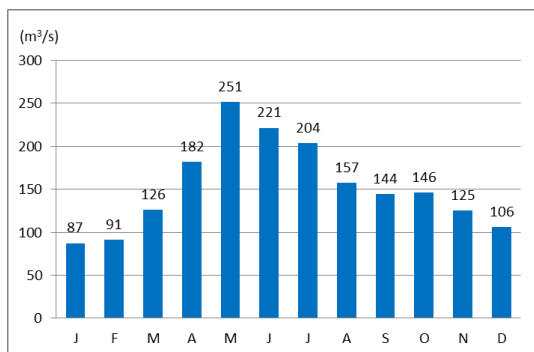
Reka z največjim porečjem: _____

Reka z najmanjšim porečjem: _____

(2 točki)

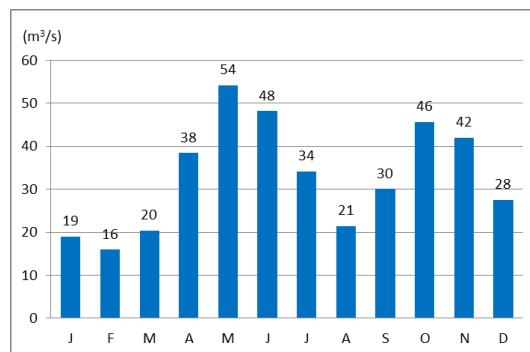

8. Hidrograma na slikah 3 in 4 prikazujeta rečna režima dveh slovenskih rek. Ugotovite, kateri reki pripada posamezni hidrogram, ter vpišite številki slik 3 in 4 v ustrezna kvadrata na sliki 5.

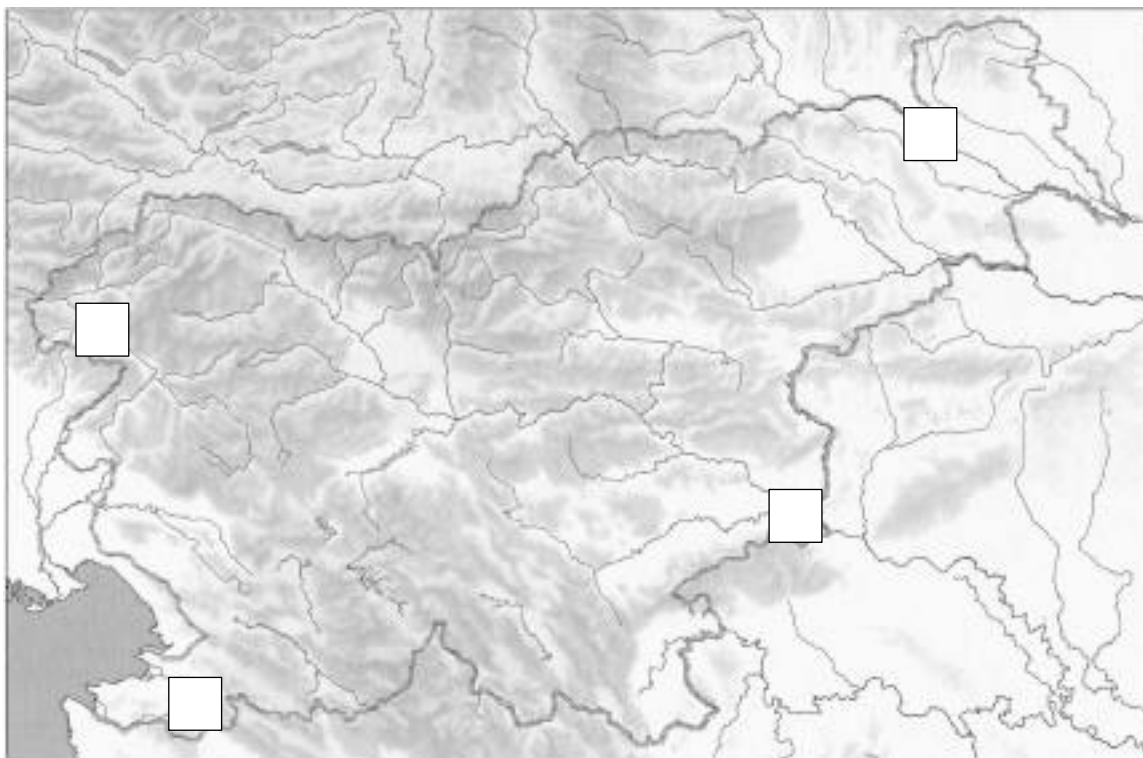
Slika 3

(Vir: http://upload.wikimedia.org/wikipedia/sl/9/97_hidrogram.png. Pridobljeno: 15. 1. 2014.)

Slika 4

(Vir: http://upload.wikimedia.org/wikipedia/sl/e/e0_hidrogram.png. Pridobljeno: 15. 1. 2014.)

Slika 5

(Prirejeno po: Senegačnik, J., 2008: Slovenija 1, geografija za 3. letnik. Delovni zvezek, str. 32. Modrijan. Ljubljana)
(2 točki)

9. Pojasnite, zakaj so nekatere razvodnice na sliki 2 v nalogi 7 označene s črtkano črto.

(2 točki)

10. Slika 2 v barvni prilogi prikazuje največjo slovensko termoelektrarno. Predvidite, kaj se bo dogajalo s površino jezer v njeni bližini, in svojo odločitev pojasnite.

(2 točki)

Slovenija 2

11. Imenujte gospodarsko dejavnost, ki je odločilno vplivala na razvoj Mežice.

(1 točka)

12. Napišite obnovljiv energijski vir v Sloveniji, ki je v legendi na sliki 3 v barvni prilogi označen s črko A.

(1 točka)

13. Na sliki 6 obkrožite vstopno-izstopno točko, skozi katero Slovenija uvaža zemeljski plin iz Rusije, in opišite vzrok za naraščanje porabe tega energijskega vira v Sloveniji v primerjavi z nafto.

Slika 6: Plinovodno omrežje Slovenije

(Prirejeno po: <http://www.geoplin.si/img/Image/img276.gif>. Pridobljeno: 30. 12. 2013.)

Opis: _____

(2 točki)

14. Pri vsaki trditvi obkrožite enega izmed treh pojmov, ki jo pravilno dopolnjuje.

Premog v Črnem revirju je v sedimentnih kamninah iz:

mezozoika   terciarja   kvartarja

Premogovništvo v Črnem revirju se je začelo razvijati z zgraditvijo:

avtoceste   železnice   termoelektrarne

(2 točki)

15. K vsakemu obdobju razvoja industrije v Sloveniji pripišite eno črko ustreznega opisa.

_____ 19. stoletje	A Načrtna industrializacija regionalnih središč izven industrijskega polmeseca.
_____ po 2. svetovni vojni	B Zaradi agrarne prenaseljenosti je na voljo veliko delovne sile.
_____ po osamosvojitvi	C Pomen industrije se je zmanjšal, prej dobro razvite industrijske panoge so zašle v krizo.
	D Še vedno prevladuje tuji kapital, delež industrijskega prebivalstva pa je majhen.

(2 točki)

16. Napišite črko, s katero je v legendi na sliki 4 v barvni prilogi označena proizvodnja električne energije v hidroelektrarnah. Pojasnite vzrok za razliko v njenem deležu med februarjem in julijem.

Črka: _____

Pojasnitev: _____

_____

_____

(2 točki)

Slovenija – pokrajine 1

17. Obkrožite DA, če je trditev pravilna, in NE, če je napačna.

DA   NE   V splošni rabi zasledimo pojem Primorska, ki pa ne pomeni isto kakor
Obsredozemske pokrajine.

DA   NE   V kmetijstvu Obsredozemskih pokrajin prevladujeta poljedelstvo in živinoreja.

(2 točki)

18. Imenujte tip podnebja v Slovenski Istri in opišite vzrok za manjšo pogostost temperaturnega obrata v primerjavi z osrednjo Slovenijo.

Tip podnebja: _____

Opis: _____

(2 točki)

19. Preglednico dopolnite tako, da k posamezni pokrajini dopišete ime prevladujoče kamnine in geološko dobo, v kateri je nastala.

Obsredozemska pokrajina	Prevladujoča kamnina	Geološka doba
Kras	apnenec	
Koprška brda		

(2 točki)

20. Pristaniška dejavnost v Kopru onesnažuje morje. Opišite še dva negativna vpliva te dejavnosti na naravno okolje.

1 _____

_____

2 _____

_____

(2 točki)

21. Z dvema primeroma pojasnite, zakaj imajo Goriška Brda boljše naravnogeografske pogoje za razvoj kmetijstva kakor Brkini.

1 _____

_____

_____

2 _____

_____

_____

(2 točki)

Slovenija – pokrajine 2

22. Na slikah 5 in 6 v barvni prilogi sta različna tipa reliefa. Napišite tip reliefa, ki prevladuje v Predalpskih pokrajinah, in številko slike, ki ga prikazuje.

Tip reliefa: _____

Številka slike: _____

(2 točki)

23. Primerjajte Zahodno in Severovzhodno predalpsko hribovje tako, da pri vsaki značilnosti v preglednici z oznako X označite pokrajino, za katero trditev velja.

Značilnost	Zahodno predalpsko hribovje	Severovzhodno predalpsko hribovje
rudnik živega srebra		
šotna barja		
ugrezninska jezera		
velike hidroelektrarne		

(2 točki)

24. Opišite dva različna naravnogeografska vzroka za veliko gozdnatost Pohorja.

1 _____
_____

2 _____
_____

(2 točki)

OBRNITE LIST.

25. Na sliki 7 pobarvajte krožca, ki označujeta mesti Slovenj Gradec in Velenje.

Slika 7

(Prirejeno po: Lipovšek, I., 2003: Geografija Slovenije 2. Delovni zvezek, str. 18. DZS. Ljubljana)

(2 točki)

26. Napišite dejavnost primarnega in dejavnost terciarnega sektorja, s katerima se ukvarjajo na nekaterih hribovskih kmetijah v Zgornji Savinjski dolini, in pojasnite vlogo navedene terciarne dejavnosti pri razvoju omenjene pokrajine.

Dejavnost primarnega sektorja: _____

Dejavnost terciarnega sektorja: _____

Pojasnitev: _____

_____

_____

(2 točki)

Prazna stran

Prazna stran

Barvna priloga (k Izpitni poli 2)**Slika 1**

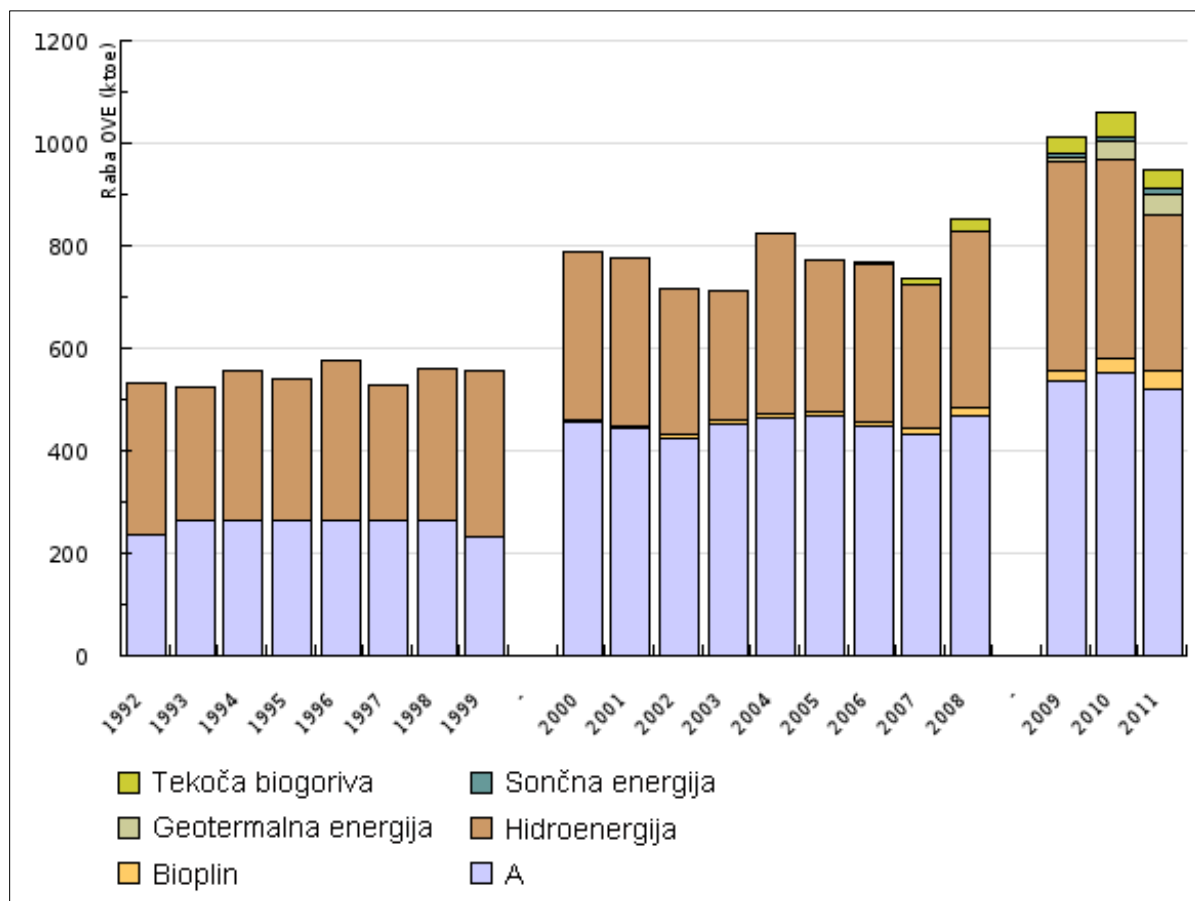
(Vir: <http://jovialfoods.com/blog/wp-content/uploads/2011/02/Wheat-harvest-today.jpg>. Pridobljeno: 30. 12. 2013.)

Slika 2

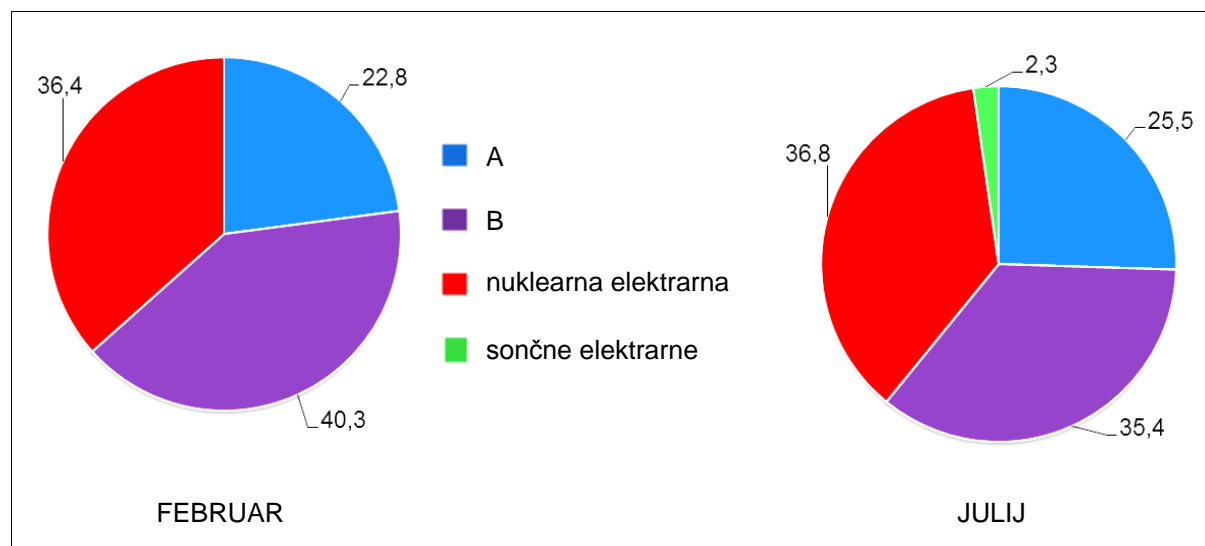
(Vir: <http://www.modrijan.si/slv/content/download/12146/132887/file>. Pridobljeno: 15. 1. 2014.)

M 1 5 1 5 0 1 1 2 1 8

Slika 3

(Prirejeno po: http://kazalci.arso.gov.si/?data=indicator&ind_id=459. Pridobljeno: 5. 3. 2014.)

Slika 4

(Prirejeno po: https://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?ID=6024. Pridobljeno: 7. 3. 2014.)

Slika 5

(Vir: Perko, D., in drugi, 2001: Slovenija. Pokrajine in ljudje, str. 330. Mladinska knjiga. Ljubljana)

Slika 6

(Vir: Perko, D., in drugi, 2001: Slovenija. Pokrajine in ljudje, str. 143. Mladinska knjiga. Ljubljana)

Prazna stran